

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ В КОНТЕКСТІ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СОТ

Вступ до Світової організації торгівлі є одним з основних пріоритетів зовнішньоекономічної політики України. За останні роки сфера діяльності СОТ значно розширилася і вже далеко виходить за межі лише торговельних операцій. Вона стала потужною та досить впливовою міжнародною організацією, яка здатна виконувати функції економічного регулювання на глобальному рівні. Свідченням того є той факт, що в рамках СОТ об'єднано 148 країн, на які припадає близько 95% обсягу світової торгівлі та більш як 90% світового ВВП [1].

Очевидним є те, що членство в СОТ стало необхідною умовою для будь-якої країни, яка прагне інтегруватися у світове господарство та вийти як повноправний учасник на міжнародні ринки з конкурентоспроможним товаром. Проте, ефективно використати сприятливі можливості, отримані в результаті активізації інтеграційних процесів, зможуть лише економічно стійкі підприємства з сильною внутрішньою структурою. В цьому плані вітчизняна швейна промисловість має певні перспективи росту.

Економічний потенціал швейної галузі характеризується великою місткістю внутрішнього товарного ринку (приблизно 40-50 млрд. гривень щороку), постійним зростаючим попитом на одяг, адже галузь покликана задовольняти потреби населення в товарах першої необхідності, високим рівнем створюваної в процесі пошиття виробів доданої вартості (до 50%), швидким оборотом капіталу (за цим показником промисловість поступається тільки виробництву продуктів харчування), низькою енергоємністю виробництва (біля 1-3% валових витрат) та незначним впливом на довкілля, наявністю висококваліфікованих кадрів в усіх регіонах. Саме це і робить швейну промисловість однією з найбільш привабливих з точки зору інвестицій та прибутковості галузей економіки України. Як стверджують спеціалісти, ринок одягу займає третє місце за дохідністю після алкогольного та тютюнового, а перспектива щорічного росту становить 20-25% при середньорічному обсягу інвестування галузі в 40 млн. дол. США.

Вступ України у Світову організацію торгівлі викличе відповідні зміни у політико-правовій (диференціація ставок ввізного мита, спрощення митних процедур, комплексне реформування зовнішньоторговельного режиму, послідовне забезпечення гармонізації законодавства України з нормами і принципами СОТ), науково-технічній (вільний трансферт

новітніх, ресурсозберігаючих технологій, оновлення застарілого обладнання), ринковій (створення засад для стабільного і передбачуваного ведення бізнесу та міжнародної торгівлі, широкий вибір товарів та послуг) та економічній (лібералізація ринку фінансових та банківських послуг, здешевлення кредитних ресурсів, створення сприятливого клімату для залучення іноземних інвестицій) сферах суспільного життя. Разом з тим, існує твердження, що легка промисловість (визначальною складовою якої є швейна галузь) є прикладом галузі, яка зазнає виключно позитивного впливу вступу України до СОТ. Членство в цій міжнародній структурі забезпечить:

- зростання обсягу прямих іноземних інвестицій у галузь, що дасть можливість оновити фізично зношене та морально застаріле технологічне устаткування, запровадити у виробництво новітні технології, покращити якість вітчизняних швейних виробів;
- вільний доступ українських товарів на ринки розвинутих країн, що сприятиме нарощенню експортного потенціалу швейних фабрик та збільшенню валютних надходжень в країну [2].

Проте, зростання гострої невідповідності між потенційними можливостями учасників ринку та реальним станом справ у галузі спричинило її невинувато повільний розвиток. За цих умов про конкурентоспроможність вітчизняної швейної промисловості можна говорити в майбутньому. Цьому сприяє ситуація, в якій опинилася галузь після встановлення незалежності України. Внаслідок розриву економічних зв'язків з партнерами та сумісниками, більшість фабрик перейшли на роботу за давальницькими схемами. За різними оцінками, від 70 до 95% швейних підприємств в Україні й досі працюють на замовлення іноземних фірм. Поряд з усіма перевагами такої співпраці (можливість отримувати стабільний, хоча і досить незначний дохід, постійно завантажувати виробничі потужності та виплачувати заробітну плату, підняти рівень технологічної культури і здійснити технічне переозброєння виробництва), вона зробила вітчизняні фабрики вразливими до роботи в масштабах світової економіки. Ключовим фактором є відсутність досвіду роботи на міжнародних ринках, оскільки усі функції з реалізації та просування швейних виробів до споживачів брали на себе самі замовники. І хоча продукція вітчизняних швейних підприємств користується попитом закордоном і здатна скласти конкуренцію аналогічним товарам, проте, вона більш відома покупцям під торговою маркою великих іноземних компаній швейної індустрії. Саме тому, самостійно захопити ринкову нішу, здійснюючи поставки одягу на європейські ринки, але вже під власними торговими марками, українським швейникам буде вкрай тяжко.

Відсутність системного підходу щодо державного регулювання на рівні швейної галузі спричинили диспропорції між якісними та ціновими показниками товарів на внутрішньому ринку. Як наслідок, промисловість працює за надзвичайно несприятливих умов, що

обумовлено експансією імпортованих товарів сумнівної якості, ввезених на територію України за зниженими інвойсними цінами або контрабандно. Враховуючи той факт, що українські товаровиробники працюють за умов світових цін на сировину, енергію, устаткування, вони не мають можливості реалізувати свою продукцію за рентабельною ціною. Лібералізація зовнішньої торгівлі може становити реальну загрозу для вітчизняних підприємств.

Крім того, часті зміни законодавчих актів, які регулюють економічні процеси в швейній промисловості, а саме, запровадження та скасування авалування векселів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій з давальницькою сировиною, уточнення переліку товарів, які підпадають під режим тимчасового ввезення на митну територію України із звільнення від оподаткування тощо, призводять до вимивання обігових коштів, затримки розрахунків з кредиторами, і, як наслідок, послаблення конкурентних позицій швейних підприємств.

Отже, можна зробити висновок, що на шляху інтеграції України до світового економічного простору для швейної промисловості відкриваються нові перспективні можливості, реалізація яких допоможе вийти галузі із стану затяжної стагнації та стати основою відродження національної економіки як це сталося в багатьох країнах післявоєнного “економічного” дива.

Література

- 1.Бураковський І. Вступ України до СОТ: як правильно оцінити наслідки // Економічний часопис – XXI. – 2004. – № 7-8. – С.6-8.*
- 2.Замороко Т. Інтеграція до СОТ – наслідки для легкої промисловості // Маркетинг в Україні. – 2005. – № 4.- С.31-36.*